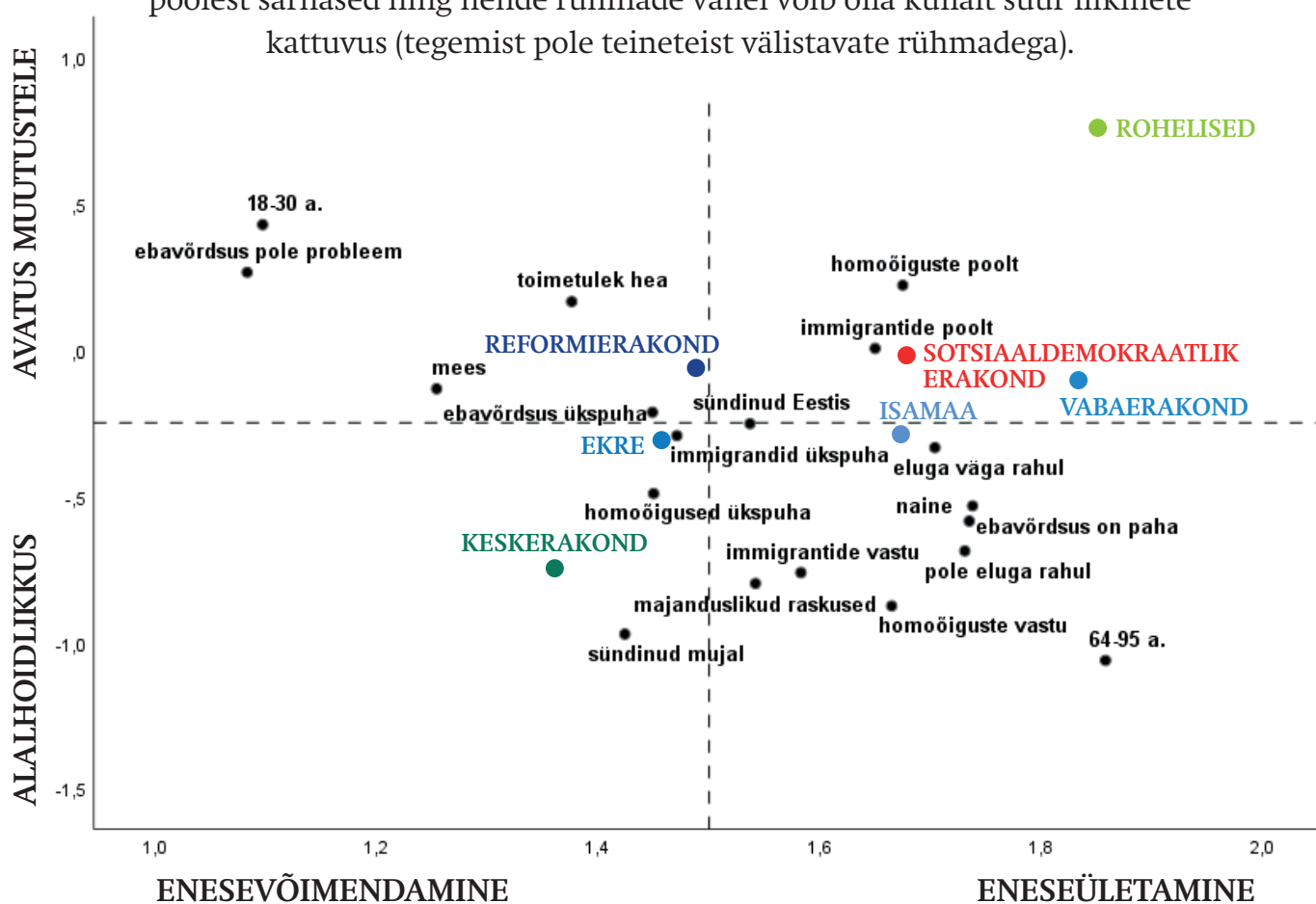

Sotsiaaldemograafilised tunnused on tugevalt seotud inimeste väärtustega, mis omakorda mõjutavad inimeste valikuid poliitikas ja muudes eluvaldkondades.

Erinevate sotsiaaldemograafiliste tunnuste, väärtuste ning poliitiliste eelistuste alusel moodustatud inimeste rühmad.

Kui kaks rühma asuvad teineteise läheduses, siis on need rühmad väärtuste poolest sarnased ning nende rühmade vahel võib olla küllalt suur liikmete kattuvus (tegemist pole teineteist välistavate rühmadega).

Joonisel näitab avatuse vs. alalhoidlikkuse dimensioon seda, kas inimene väärtustab pigem iseseisvust, loovust ja uusi kogemusi (avatus) või turvalisust, traditsioone ja reeglitest kinnipidamist (alahoidlikkus). Eneseületamise vs. enesevõimendamise dimensioon näitab seda, kas inimene väärtustab pigem tolerantsust, inimeste abistamist ja võrdseid võimalusi (eneseületamine) või raha, edukust ja teiste poolset respekti (enesevõimendamine).

- Eesti inimesed paiknevad väärtusruumis küllaltki ootuspäraselt lähtudes Schwartzi väärtusteooriast ja nn kultuurisõja kontseptsioonist.¹ Avatumate väärtustega inimesed pooldavad seksuaalvähemuste õigusi ja suhtuvad positiivselt immigrandidesse. Alahoidlikumate (traditsioonilisemate) vaadetega inimesed on aga seksuaalvähemuste ja immigrandide osas tõrjuval seisukohal.
- Avatuse-alahoidlikkuse dimensioon on kultuurisõjas keskse tähtsusega. Selles aktiivselt osalevad inimesed on eneseületuslike väärtuste kandjad: mõlema poole jaoks on võrdselt tähtis maailmaparandamine, kuid nende arusaamine parandamisest on erinev. Ükskõiksed on aga pigem materialistid, kes tegelevad oma isiklike probleemidega ja keda maailmaparandamine ei huvita.
- Ebavõrdsuse vastased ja pooldajad eristuvad nii avatuse kui ka alahoidlikkuse dimensioonis – majanduslikku ebavõrdsust (läh-tudes küsimusest „Valitsus peaks rakenda-ma abinõusid vähendamaks erinevusi sisse-tulekute tasemes“) probleemiks pidajad on eneseületuslike ja alahoidlike väärtustega ning majanduslikku ebavõrdsust probleemiks mittepidajad on enesevõimendamise ja avatud väärtustega.

¹ S. Schwartzi baasväärtuste teooria põhineb kahel peamisel väärtuste dimensioonil: avatus muutustele vs. alahoidlikkus ja eneseületamine vs. enesevõimendamine, mis on kõige üldisemad inimesi eristavad väärtuste dimensioonid.

Kultuurisõja kontseptsioon – tegemist on enamasti uuenduslike ja vanameelsete vaadete pörkumisega seksuaalvähemuste, abordi, soolise võrdsuse jms küsimuses. USA-s on selle konflikti kirjeldamiseks kasutatud „kultuurisõja“ mõistet (Hartman 2015). See on konflikt, mille keskmes on majanduslike huvide asemel väärtused – võideldakse selle nimel, kelle väärtused on õigemad, ja mitte selle nimel, kes saab rohkem majanduslikku kasu.